

Posolstvo Svätého Otca

Leva XIV.

na 5. svetový deň starých rodičov a seniorov

27. júl 2025

Blažený, kto nestratil svoju nádej (porov. Sir 14, 2)

Drahí bratia a sestry,

Jubileum, ktoré práve prežívame, nám pomáha objaviť, že nádej je zdrojom radosti vždy, v každom veku. Keď je potom zocelená ohňom dlhého života, stáva sa zdrojom plnej blaženosti.

Sväté písmo uvádza viacero prípadov, keď Pán zapojil do svojho plánu spásy mužov a ženy vyššieho veku. Spomeňme si na Abraháma a Sárú: už v pokročilom veku neveriacky počúvajú Božie slovo, ktoré im sľubuje syna. Neschopnosť splodiť potomka zdanlivo uzavrela ich pohľad nádeje do budúcnosti.

Podobne reaguje na oznámenie o narodení Jána Krstiteľa Zachariáš: „*Podľa čoho to poznám? Ved' ja som starec a moja manželka je v pokročilom veku*“ (Lk 1, 18). Staroba, neplodnosť a úpadok zdanlivo ničia nádeje všetkých týchto mužov a žien na život a plodnosť. A aj otázka, ktorú Nikodém kladie Ježišovi, keď mu Učiteľ hovorí o „novom narodení“, sa zdá byť čisto rétorická: „*Ako sa môže človek narodiť, keď je už starý? Azda môže druhý raz vojsť do lona svojej matky a narodiť sa?*“ (Jn 3, 4). A predsa vždy, keď sa zdá, že odpoveď je samozrejmá, Pán prekvapí svojich poslucháčov spásnym zásahom.

Starí ľudia ako znamenia nádeje

V Biblii Boh viackrát prejavuje svoju prozreteľnosť tým, že sa obracia na ľudí v pokročilom veku. Tak je to nielen v prípade Abraháma, Sárú, Zachariáša a Alžbety, ale aj Mojžiša, ktorý bol povolaný oslobodiť svoj ľud, keď už mal osemdesiat rokov (porov. Ex 7, 7). Týmito rozhodnutiami nás Boh učí, že v jeho očiach je staroba časom požehnania a milosti a že *starší ľudia sú pre neho prvými svedkami nádeje*. „Čo je vlastne táto doba staroby?“ – pýta sa v tejto súvislosti svätý Augustín. „Tu ti Boh odpovedá: „Nuž, nech tvoja sila skutočne pomínie, aby v tebe zostala moja sila a aby si mohol spolu s apoštolom povedať: Keď som slabý, vtedy som silný““ (Super Ps. 70, 11). Skutočnosť, že dnes stúpa počet ľudí v pokročilom veku, je pre nás znamením doby, ktoré máme rozlišovať, aby sme správne pochopili dejiny, v ktorých žijeme.

Život Cirkvi a sveta sa totiž dá pochopiť len v následnosti generácií a objatie starého človeka nám pomáha pochopiť, že história sa nekončí v prítomnosti, ani sa nevyčerpáva rýchlymi stretnutiami a útržkovitými vzťahmi, ale smeruje do budúcnosti. V *Knihe Genezis* nachádzame dojímavú epizódu požehnania, ktoré dal starý Jakub svojim vnukom, synom Jozefa: jeho slová ich povzbudzujú, aby s nádejou hľadeli do budúcnosti, ako v čase Božích prisľúbení (porov. Gn 48, 8 – 20). Ak je teda pravdou, že krehkosť starých ľudí potrebuje silu mladých, rovnako je pravdou, že neskúsenosť mladých potrebuje svedectvo starých, aby mohli múdro plánovať budúcnosť. Ako často boli naši starí rodičia pre nás príkladom viery a oddanosti, občianskych cností a sociálnej angažovanosti, pamäti a vytrvalosti v skúškach! Toto krásne dedičstvo, ktoré nám odovzdali s nádejou a láskou, nám bude vždy dôvodom na vďačnosť a napodobovanie.

Znamenia nádeje pre seniorov

Jubileum už od svojich biblických počiatkov predstavovalo čas oslobodenia: otroci boli oslobodení, dlhy odpustené, pozemky vrátené pôvodným vlastníkom. Bol to Bohom chcený čas obnovenia spoločenského poriadku, v ktorom sa napravili nerovnosti a útlak nahromadené v priebehu rokov. Ježiš znovu pripomína tieto udalosti oslobodenia, keď v nazaretskej synagóge ohlasuje chudobným radostnú zvesť, slepým, že budú vidieť, zajatým, že budú prepustení, a utláčaným návrat k slobode (porov. Lk 4, 16 – 21).

Keď sa pozeráme na starých ľudí z tejto jubilejnej perspektívy, aj my sme povolaní spolu s nimi prežívať oslobodenie, najmä od osamelosti a opustenosti. Tento rok je vhodným momentom na jeho uskutočnenie: Božia vernosť vlastným prisľubom nás učí, že v starobe je blažená plnosť a pravá evanjeliová radosť, ktorá od nás požaduje, aby sme zbúrali múry ľahostajnosti, za ktorými sú starí ľudia často uväznení. Naše spoločnosti, v každej zemepisnej šírke, sa príliš často zmierujú s tým, že taká dôležitá a bohatá súčasť ich štruktúry je odsunutá na okraj a zabudnutá.

Vzhľadom na túto situáciu je potrebná zmena prístupu, ktorá bude svedčiť o prevzatí zodpovednosti zo strany celej Cirkvi. Každá farnosť, každé združenie, každá cirkevná skupina sa má stať protagonistom „revolúcie“ vďačnosti a starostlivosti, ktorú je možné realizovať častými návštevami starších ľudí, vytváraním sietí podpory a modlitby za nich a s nimi, budovaním vzťahov, ktoré môžu poskytovať nádej a dôstojnosť tým, ktorí sa cítia zabudnutí. Kresťanská nádej nás vždy povzbudzuje, aby sme sa odvážili na viac, aby sme mysleli vo veľkom a neuspokojili sa so *status quo*. V tomto prípade, aby sme pracovali na zmene, ktorá starým ľuďom vráti úctu a lásku.

Preto chcel pápež František, aby sa svetový deň starých rodičov a seniorov slávil predovšetkým stretnutím s tými, ktorí sú osamelí. Z toho istého dôvodu sa rozhodlo, že tí, ktorí tento rok nemôžu prísť do Ríma na púť, môžu „získať jubilejné odpustky, ak navštívia na primeraný dlhý čas osamelých starých ľudí, [...] takmer akoby putovali za Kristom, ktorý je v nich prítomný (porov. Mt 25, 34 – 36)“ (Apoštolská penitenciária, *Normy o udeľovaní odpustkov počas riadneho Jubilea roku 2025*, III). Návšteva staršieho človeka je spôsobom, ako stretnúť Ježiša, ktorý nás oslobodzuje od ľahostajnosti a osamelosti.

Aj v starobe možno dúfať

Kniha Sirachovcova hovorí, že blaženosť patrí tým, ktorí nestratili nádej (porov. 14, 2), čím naznačuje, že v našom živote – najmä ak je dlhý – môže byť mnoho dôvodov, prečo sa obzerať späť, namiesto toho, aby sme hľadali do budúcnosti. Ako napísal pápež František počas svojej poslednej hospitalizácie v nemocnici, že „naše telo je slabé, no ani tak nám nič nemôže zabrániť milovať, modliť sa, darovať sa, byť jeden pre druhého vo viere svetlým znamením nádeje“ (*Anjel Pána*, 16. marec 2025). Máme slobodu, ktorú nám žiadne ťažkosti nemôžu vziať: slobodu milovať a modliť sa. Všetci, môžeme vždy milovať a modliť sa.

Dobro, ktoré prajeme našim blízkym – manželovi, s ktorým sme strávili väčšinu života, deťom, vnúčatám, ktoré nám spríjemňujú dni – nezmizne, keď nám dochádzajú sily. Naopak, často práve ich láska prebúdza našu energiu a prináša nám nádej a útechu.

Tieto znaky vitality lásky, ktoré majú svoj pôvod v samotnom Bohu, nám dodávajú odvahu a pripomínajú nám, že „*hoci náš vonkajší človek chradne, náš vnútorný sa zo dňa na deň obnovuje*“ (2 Kor 4, 16). Preto, najmä keď sme starší, vytrvalo dôverujme Pánovi. Nechajme sa každý deň obnovovať stretnutím s ním v modlitbe a vo svätej omši. S láskou odovzdávajme v rodine a v každodenných stretnutiach vieru, ktorú sme žili toľko rokov: vždy chváľme Boha za jeho dobrotivosť, pestujme jednotu s našimi blízkymi, otvárajme svoje srdce tým, ktorí sú najvzdialenejší, a najmä tým, ktorí žijú v núdzi. Buďme znameniami nádeje v každom veku.

Vo Vatikáne, 26. júna 2025

LEV PP. XIV